

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Høringsuttalelse til forslag om endringer i universitets- og høyskoleloven

Riksmålsforbundet og Det Norske Akademi for Sprog og Litteratur vil uttale følgende om forslaget til § 1-5 – med forbehold om hva Stortinget måtte uttale under den forestående behandling av st.meld. 35:

Begrepene **ansvar** og **norsk fagspråk** favner meget vidt. Det må overveies om de bør presiseres i selve lovteksten, f.eks. til **et nærmere definert ansvar** og **norsk fagspråk på de respektive fag- og forskningsområder**. Blir paragrafen som foreslått, må den presiseres grundig i forskriftene, også for å unngå at det blir en symbolparagraf.

Ansvaret for vedlikehold må gjelde språkbruk, dvs. universitets- og høyskoleansatte må (eventuelt pålegges å) skrive og forelese/undervise tilstrekkelig på norsk der de er ansatt. Det må imidlertid tas hensyn til den aktuelle språksituasjon i mange forskningsfag. I mange naturvitenskapelige fag er engelsk forskningspråket, og dette må en fullverdig norsk universitetsundervisning ta hensyn til. – Også fremmedspråksfagene står i en særstilling, i og med at svært mye av undervisning og forskning nødvendigvis foregår på vedkommende språk. At internasjonale prosjekter krever et internasjonalt språk, er en selvfølge. § 1-5 med forskrifter må ikke sette grenser på det området. Man kan av disse grunner ikke generelt tilplikte norske forskere å publisere (eventuelt en viss kvote) av sin forskning på norsk.

Videreutvikling av norsk fagspråk i form av terminologiarbeid og standardisering kan ikke universiteter og høyskoler ha et særlig ansvar for, men de kan muligens pålegges et formalisert samarbeid med rette vedkommende, hvem det nå til syvende og sist blir. Man bør ha klart for seg at den internasjonale bredde både i forskningsområder og på mer praktisk-teknologiske områder er så enorm, at det ikke er selvsagt at all nødvendig terminologi kan utvikles på norsk i takt med utviklingen. For de terminologioppgaver som er nødvendige ut fra nasjonale hensyn, vil det kanskje kreves en komité, en stab eller et kontor til det nødvendige nasjonale samarbeid. Vi henviser til den tenkning som for tiden foregår i Sverige om ”sentre” ved universitetene med det nasjonalspråklige ve og vel for øye. Oppgavene for et slikt senter kan lett bli ganske omfattende og vanskelige, særlig hvis senteret også skal befatte seg med å popularisere/oversette avansert forskningsstoff.

Vi kan ikke se at det vil være realistisk å innføre en norskløst (noe vi også av prinsipielle grunner vil advare mot), eventuelt med sanksjonsmuligheter mot forskere som skriver mindre på norsk enn de tilpliktes. Vi må ikke få en situasjon som ligner den vi har i praktiseringen av loven om målbruk i offentlig tjeneste; det ville neppe tjene den helt nødvendige internasjonaliseringen av norsk forskning.

Studentenes læremidler (bøker og netstoff) vil i stor utstrekning være på engelsk og andre fremmedspråk. De kan ikke oversettes uten med store kostnader og med tap av kostbar tid, og bare unntaksvis vil originallæremidler på norsk kunne konkurrere med det som tilbys på det internasjonale marked. Det bør ikke settes restriksjoner for bruk av ikke-norsk lærestoff.

Utenlandske studenter som kommer til norske universiteter på eget initiativ (”gjestestudenter”), har ikke automatisk krav på norskundervisning, og det avhenger til dels av institusjonens fleksibilitet om de får noen. Saken ble tatt opp i Universitas nr. 5 (11. februar i år), og UiO erkjenner at problemet er økende. Muligens bør man ha øye for dette forholdet hvis man pålegger lærerne å bruke norsk i undervisningen, men hovedutfordringen

er her å tilgodese utenlandske studenter som er interessert i å lære norsk, med et tilfredsstillende tilbud.

Oslo, 24. februar 2009

Trond Verneegg
Riksmålsforbundet

Lars Roar Langslet
Det Norske Akademi for Sprog og Litteratur